

З В Е Р Н Е Н Н Я

ДО ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНСТИТУЦІЙНИХ ПРАВ ПРАЦІВНИКІВ ВУГЛЕДОБУВНИХ ПІДПРИЄМСТВ НА ОПЛАТУ ПРАЦІ ТА СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ В ПЕРІОД РЕФОРМУВАННЯ ВУГІЛЬНОЇ ГАЛУЗІ

ШАНОВНИЙ ВОЛОДИМИРЕ ОЛЕКСАНДРОВИЧУ!

Президія ЦК Профспілки, звертаючись до Вас, як до гаранта Конституції України, від імені багатотисячних колективів вугледобувних підприємств з усіх шахтарських регіонів, зазначає, що шахтарська праця дуже тяжка та небезпечна, але до того часу поки, незважаючи на сучасні світові тенденції у структурі енергетики, вугілля залишається суттєвою і важливою складовою в забезпеченні енергетичного балансу та стабільності функціонування Об'єднаної енергетичної системи України - **шахтарський кадровий потенціал не повинен бути втрачений.**

В своєму привітанні українських шахтарів з професійним святом, **Ви, Володимире Олександровичу, відзначили важливість праці українських гірників в роботі сучасного вітчизняного паливно-енергетичного комплексу та в його майбутньому подальшому розвитку.** Шахтарі з великою надією сприйняли Ваше привітання тому, що справді завжди були мужніми та витривалими, відданими своїй справі, ніякі перешкоди та труднощі не зупиняли їх на ланці видобутку чорного золота, необхідного для економічного розвитку та забезпечення незалежності країни.

Але, на жаль, бездіяльність на рівні центральних органів виконавчої влади та недопустимий непрофесіоналізм при формуванні стратегії діяльності паливно-енергетичного комплексу призвели до відсутності змістової і виваженої державної політики, що наразі стало головним чинником повного колапсу в діяльності підприємств державного сектору вугільної галузі.

Запропонований новий проект Концепції реформування вугільної галузі нічим не відрізняється від попередньої, яка так і не почала реалізовуватися після її затвердження Кабінетом Міністрів України. Презентований Міністерством енергетики та захисту довкілля України проект має вигляд набору декларативних напрямків реформ без визначення пріоритетності реалізації заходів як в часі, так і їх послідовності, не передбачає державного інвестування з конкретно визначеними обсягами необхідного фінансування для створення початкових умов стабільної діяльності потужних вугільних підприємств з урахуванням рівня їх забезпеченості доведеними запасами вугілля та потреб вугілля на підставі затверджених в установленому порядку річних прогнозних паливно-енергетичних балансів України.

Залишаються невизначеними для затвердження разом з Концепцією чіткі критерії перспективності підприємств, зовсім відсутні державні зобов'язання соціальної спрямованості, в тому числі невідкладні внесення змін до чинного законодавства, без яких реформування галузі знову залишиться нереальним і не буде розпочато. Всі ці недоліки є свідченням повного уникнення держави від забезпечення в період реформування умов для реалізації соціально-трудова прав працівників, в тому числі соціального захисту вивільнених працівників при ліквідації шахт, тим самим вже заздалегідь планується відпустити хід заходів щодо реформування на самоплив.

Крім того, відповідно до чинного законодавства та попередніх домовленостей на зустрічі з керівництвом міністерства проект Концепції реформування повинен був напрацьовуватися спільно та узгоджуватися усіма сторонами соціального діалогу, як з боку роботодавців так і з боку представників трудових колективів, як це передбачено чинною Галузевою угодою.

Наразі йде тотальна руйнація як виробничого, так і фінансово-економічного стану навіть тих підприємств, що вважалися при відповідних умовах потенційно перспективними з виходом на беззбиткову діяльність. Лібералізація ринку електроенергії, невизначеність ефективного оператора на ринку вугілля, механізмів встановлення ціни на вугілля та своєчасних розрахунків за відвантажену вугільну продукцію тощо створили суттєві важелі для досягнення критичного кризового стану практично всіх державних вугледобувних підприємств, а на окремих шахтах повної зупинки вугледобування.

У зв'язку з вищезазначеним, незабезпечення та подальший наступ на права та гарантії людей праці ще більш загострилися, що остаточно поклато кінець терпінню шахтарів, які працюють на державних вугледобувних підприємствах.

Конституція України, проголосивши Україну соціальною і правовою державою, визначила обов'язок держави щодо утвердження, забезпечення і гарантування прав свобод людини. Складовою цього обов'язку є **забезпечення державою соціальної спрямованості економіки, створення умов та гарантування можливостей для громадян заробляти собі на життя працею і своєчасно одержувати винагороду за працю, на соціальний захист**, що включає право на забезпечення їх у разі повної, часткової або тимчасової втрати працездатності, втрати годувальника, безробіття з незалежних від них обставин, а також у старості та в інших випадках, передбачених законом. (статті 13, 43, 46 Конституції України).

Право заробляти собі на життя є невід'ємним від права на саме життя, оскільки останнє є реальним лише тоді, коли воно матеріально забезпечене - такі висновки містить Рішення Конституційного Суду України від 29 січня 2008 року № 2-рп/2008.

Президія ЦК Профспілки констатує, що в державі на протязі багатьох років працівники підприємств вугільної галузі не можуть реалізувати свої конституційні права в тій мірі, щоб заробити своєю працею на гідне життя та достатній життєвий рівень для себе і своєї сім'ї, тобто порушено право не тільки на оплату праці, але й право на саме життя працівника та його членів сім'ї.

Заборгованість із заробітної плати на підприємствах вугільної галузі державного сектору станом на 28 січня поточного року заборгованість із виплати заробітної плати має місце практично на всіх державних підприємствах і складає **понад 1.2 млрд. грн.**

Активи, що необхідні на оплату працю та на виробничі потреби, в тому числі оплату за спожиту електроенергію, на більшості підприємств відсутні з причин не сплати значних боргів за відвантажену вугільну продукцію. При цьому не виконаними залишаються рішення Ради національної безпеки і оборони України, що введено в дію Указом Президента України від 2 грудня 2019 року щодо невідкладних заходів з погашення заборгованості та виплати заробітної плати працівникам вугледобувних підприємств державної форми власності, а також щодо укладання договорів з реалізації та відвантаження вугілля.

Відсутність системних професіональних дій органів державної влади та повне ігнорування пропозицій щодо шляхів поліпшення стану державного вугледобувного виробництва з боку регіональних органів влади та представників від трудових колективів підприємств є свідченням намірів влади на реалізацію неоголошеної короткострокової, а саме головне-безкоштовної програми самоліквідації вугледобувних підприємств. В умовах гострої фінансової кризи підприємств та бездіяльності з боку центральних органів влади на вжиття дієвих заходів, порушення конституційних прав людей, працюючих на них, ще більш загостряться, в тому числі залишивши без соціального захисту працівників у разі ліквідації шахти, як це передбачено чинним законодавством, в тому числі чинними Законами «Про престижність шахтарської праці» та Гірничим законом України з використанням європейського досвіду закриття шахт.

На, підставі викладеного, з метою забезпечення порушених конституційних прав працівників вугільної галузі на оплату та життя і недопущення непередбачуваних гучних протестних дій в шахтарських регіонах з відповідними економічними та суспільно-політичними наслідками для країни, Президія ЦК Профспілки наполегливо просить Вас, шановний Президенте як гаранта Конституції України, терміново вжити відповідних заходів по виконанню рішення Ради національної безпеки і оборони України від 2 грудня 2019 року щодо невідкладних заходів з погашення заборгованості та виплати заробітної плати працівникам вугледобувних підприємств державної форми власності, а також реалізації ефективної державної політики діяльності та розвитку вугільної промисловості України, як складової для забезпечення і гарантування державою соціальної спрямованості економіки та прав шахтарів на працю та оплату і гідне життя.

За дорученням Президії ЦК Профспілки

З повагою –

Голова Профспілки

В.Турманов